

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ

студентка Сиротенко О. А.

(науковий керівник асп. Шевченко Т.І.)

Масштаби і характер діяльності сучасного суспільного виробництва призвели до того, що обсяги споживання природних ресурсів уже впродовж декількох десятиріч перевищують асимілятивні можливості глобальної екосистеми Землі.

З метою урахування екологічних факторів та запобігання можливим негативним екологічним наслідкам майбутньої діяльності промислового об'єкта має здійснюватися екологічна експертиза інвестиційних проектів.

Екологічна експертиза являє собою дослідження впливу певного об'єкта на стан навколишнього середовища та відповідності цього об'єкта нормативам екологічної безпеки.

Актуальність екологічної експертизи в сучасних умовах визначається таким обставинами:

- по-перше, кінцевий результат антропогенного впливу на навколишнє середовище внаслідок реалізації певного інвестиційного проекту виявляється повною мірою не раніше ніж через 10-30 років після початку реалізації проекту, що обумовлює необхідність завчасного прогнозуванні характеру і масштабів можливих негативних екологічних наслідків, які супроводжують проект;

- по-друге, використання математичних моделей, які звичайно розроблюються для аналізу великомасштабних інвестиційних проектів, не завжди може забезпечити отримання точних результатів впливу проекту на довкілля та здоров'я людей, що обумовлює необхідність застосування відповідних експертних оцінок.

Окремим різновидом екологічної експертизи є оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС), що охоплює природні, технічні, економічні, соціальні та інші аспекти реалізації проектів.

Метою ОВНС є визначення доцільності і прийнятності планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, санітарних, державно-правових і інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

Серед існуючих недоліків організації екологічної експертизи в Україні доцільно виділити такі моменти:

- по-перше, здійснювана в Україні екологічна експертиза ста-

новить собою відносно вузьке спеціалізоване дослідження з погляду впливу проекту діяльності або певного рішення на компоненти довкілля;

- по-друге, висновки екологічної експертизи звичайно є обмеженими з огляду на порядок її виконання, оскільки процедура проведення експертизи передбачає просте порівняння впливу певного об'єкта на довкілля з існуючими нормативами та вимогами екологічної безпеки;

- по-третє, не завжди виконується принцип незалежності екологічної експертизи, оскільки переважне значення для реалізації проекту мають висновки державної експертизи;

- по-четверте, на даний момент екологічна експертиза в Україні є переважно формальною процедурою, тому що чинне законодавство не забезпечує створення необхідних економічних стимулів для розвитку та впровадження екологічної експертизи на добровільній основі.

У сучасних умовах частково ОВНС та значно більшою мірою може бути винятково корисне і на глобальному, і на локальному рівнях у вирішенні таких комплексних і взаємопов'язаних проблем, як зміна клімату, втрата біорізноманіття, забруднення довкілля.

Для посилення ролі ОВНС у вітчизняній практиці прийняття рішень та вдосконалення цієї процедури пропонується:

- проектним організаціям виконувати попередню ОВНС уже на етапі передпроектних досліджень;

- органам управління у сфері екології розробляти та вимагати впровадження сучасних методів ОВНС як основного засобу вдосконалення і реалізації екологічної політики;

- науковцям вести інтенсивніші дослідження щодо визначення загальної економічної вартості товарів і послуг довкілля та інтегрувати їх в ОВНС;

- органам управління у сфері екології та інформаційних технологій формувати відповідні регіональні бази екологічних даних для полегшення виконання ОВНС;

Ефективне використання інструментарію оцінки впливів дасть змогу істотно поліпшити якість довкілля, наповнити новим змістом питання еколого економічної ефективності виробничо-господарської діяльності, підвищити конкурентоспроможність на підприємстві.